

זאת חנוכה

הסוד הגלום בתוך האור

חנוכה ופורים הם החגים היחידים שעתידים להישאר לנצח. מדוע? כי הם מספרים סיפור על תנועה שבאה מתוך העם, להילחם על זהותו ועל קיומו. ביום האחרון, "זאת חנוכה", מהות זו מגיעה לשיאה. אך מה פשר השם המיוחד הזה?

פענוח הצופן: 'זאת'

המילה 'זאת' מצביעה על מהות, על נוכחות ממשית. משהו שניתן להצביע עליו ולזהותו בעליל. ביום 'זאת חנוכה', אנו פוגשים את הביטוי העמוק ביותר של מהות החג.

**אבל כדי להבין את חנוכה,
עלינו להבין תחילה:
מהי ה'זאת' הזו?**

בשפה העברית, יש שני סוגי נוכחות: זכרית (זה) ונקבית (זאת). כמעט כל דבר מתבטא באחת משתי צורות אלו. זו אינה רק שאלה של דקדוק, אלא של תפיסת עולם.

הרמב"ן וה'זאת' הראשונה: חוה

"זאת הפעם עצם מעצמי ובשר
מבשרי, **לזאת יקרא אשה**
כי מאיש לקחה-זאת."
(בראשית ב', כג')

הרמב"ן מסביר שהזיהוי האינסטינקטיבי של האדם הראשון את האישה מתבטא במילה '**זאת**'. זוהי נוכחות אחרת, חדשה, משלימה ומפרה. לא עוד 'זה', לא עוד שכפול של עצמו, אלא 'זאת' - סוד ה'עזר כנגדו' המאפשר יציאה מהבדידות ויצירת חיים חדשים.

ה'זאת' השנייה: ציון והמקדש

לקראת סוף התורה, בפרשת 'וזאת הברכה', הרמב"ן קושר את ה'זאת' לציון ולבית המקדש.

"הוא שאמר דוד, זאת הייתה לי כי פקודיך נצרתיו... ירמוז לציון עיר דוד כי שם ציווה ה' את הברכה חיים עד העולם."

תובנה:

'זאת' היא המקום שבו הנוכחות האלוקית מתגלה באופן הנעלה ביותר. היא המרחב המקודש המאפשר קבלת ברכה. הברכה, בהגדרתה, קשורה לנוכחות הנקבית.

חנוכה היא פעולה של 'זאת'

הביטוי 'זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ' מלמד שהמהות של חנוכה (הקדשה) היא נקבית.

נוכחות נקבית (זאת)

מכילה, מקבלת, מאפשרת לדברים
להתפתח ולהבשיל בתוכה.

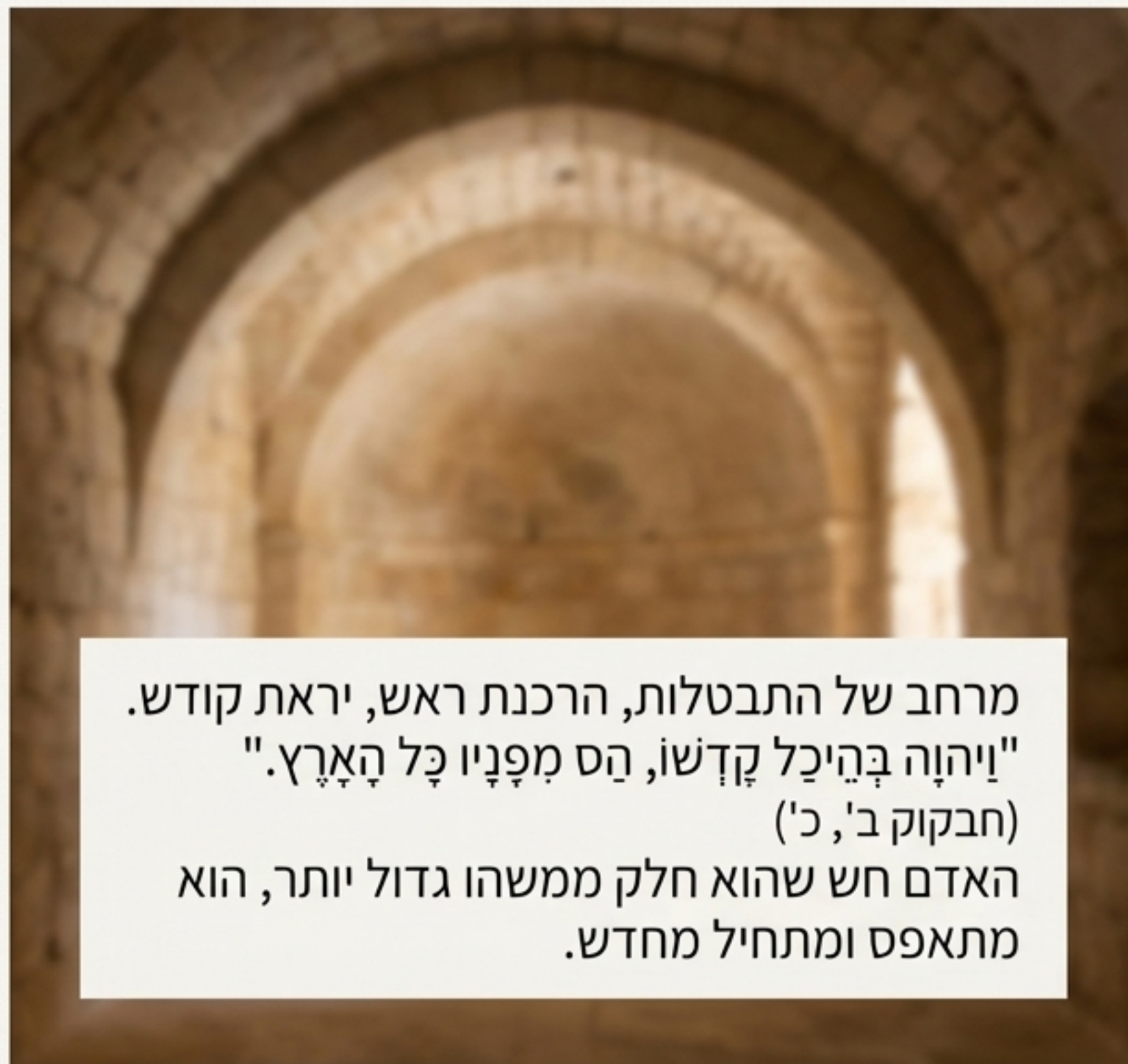

נוכחות זכרית (זה)

אקטיבית, תובענית, פועלת, מביעה
מביעה את עצמה בעולם.

מסקנה: כאשר אנו חונכים משהו, אנו הופכים אותו לכלי קיבול. הוא נמצא במצב של 'זאת', פתוח להכיל את הקדושה והשפע שאנו מבקשים להטמיע בתוכו. בית המקדש הוא הביטוי המובהק למרחב של 'זאת'.

התנגשות התרבויות: 'זה' היווני מול 'זאת' של המקדש

מרחב של התבטלות, הרכנת ראש, יראת קודש.
"ויהוה בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ, הֵם מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ."
(חבקוק ב', כ')

האדם חש שהוא חלק ממשהו גדול יותר, הוא מתאפס ומתחיל מחדש.

תרבות זכרית המקדשת
את הגוף, הספורט,
הכוח והגבריות.
דומיננטיות של כוחניות,
ביטוי עצמי, כיבוש.

המלחמה ההכרחית, והסכנה שבניצחון

המלחמה עצמה, מעצם טבעה, היא פעולה זכרית. "דרכו של איש לעשות מלחמה ואין דרכה של אישה לעשות מלחמה" (קידושין ב:). היא תובעת נוכחות אקטיבית, כוחנית.

**הניצחון הצבאי ('רבים ביד
מעטים, גיבורים ביד חלשים') מביא
עמו סכנה רוחנית גדולה.**

כיצד הופכים ניצחון של 'זה' לחג של 'זאת'?

המעבר התודעתי: מדוע חיכו שנה?

המקור: הגמרא (מסכת שבת) מספרת שקבעו את חג החנוכה רק "לשנה אחרת".

נדרשה התבוננות והמתנה כדי לעבור
ממצב תודעתי זכרי של ניצחון צבאי,
למצב תודעתי נקבי של הכרה בנס.

אי אפשר לחגוג את הנוכחות הזכרית כמות שהיא, כי זו תהיה חגיגה של כוח. כדי לייחס את הניצחון לפלא האלוהי, היה חייב להתרחש שינוי תודעתי עמוק – מהנוכחות הגברית של שדה הקרב, אל הנוכחות הנשית הנדרשת בבית המקדש.

מדוע האור? מבחירה בכוח לבחירה בפלא

הבחירה של חז"ל להתמקד בנס פך השמן אינה מקרית. זהו המעבר המעשי מה'זה' אל ה'זאת'.

- **האור** הוא הדבר הכי פחות **חומרי** והכי **רוחני**.
- הוא נמצא במפגש העדין בין **אנרגיה לחומר**.
- הוא מסמל את **התוצאה**, את הנוכחות האלוהית שמילאה את המקדש הטהור, ולא את המאבק עצמו.

הניצחון הצבאי פינה את הדרך; האור הוא המהות. המטרה לא הייתה המלחמה, אלא היכולת לשוב ולהדליק את הנרות.

משדה הקרב של המכבים לשדה הקרב של היום

בזמן מלחמה, אנו נדרשים לגייס את **הצדדים**
הכוחניים והזכריים בנפש. זוהי תנועה הכרחית
וספונטנית.

האם אנו נלחמים בשביל המלחמה או בשביל **החיים**?

המטרה הסופית של המאבק **הזכרי** היא לאפשר את
השיבה אל הבית, אל המקדש, אל **החיים** עצמם.
אם החיילים בחזית לא ימתחו קו בין גבורתם
במערכה לבין החיים במובנם הנקבי, הם יחמיצו את כל
העניין וישארו כלואים בתודעה הזכרית.

יוצאים למלחמה רק כשיש לאן לחזור

התורה מצווה לשחרר משדה הקרב (דברים כ', ה'-ז'):

'מי האיש אשר
אשר בנה בית
חדש ולא חנכו...'

'ומי האיש אשר
נטע כרם
ולא חללו...'

'ומי האיש אשר
ארש אשה
ולא לקחה...'

היציאה למלחמה מוצדקת רק כאשר יש תשתית של חיים – בית, יצירה, משפחה – לחזור אליה.
החיים במובנם הנקנבי הם לא רק היעד הסופי, אלא נקודת המוצא וההצדקה למאבק כולו.
סוף מעשה במחשבה תחילה.

הידיים של משה: התמרת הכוח לאמונה

הפרדוקס

במלחמת עמלק, ניצחון ישראל תלוי
בידיו המורמות של משה. הידיים, סמל
ל"כוח הזרוע' הזכרי, מורמות כלפי
מעלה בפעולה של קבלה ותפילה.

התמרה

משה הופך את כוח הזרוע לכלי קיבול נקבי.
הוא אינו מפעיל כוח, אלא מתמיר אותו
לאמונה – הכרה בכך שהכוח האמיתי מגיע
מגיע ממקום אחר, והוא רק צינור לקבלתו.
כאשר ידיו ירדו, גבר עמלק.

וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה
עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ.

המלחמה היא הכרח,
אך החזרה אל המקדש, אל האור, אל
התודעה הנקבית – היא התכלית.

הנס הגדול: החיים עצמם

ועל הניסים:

"...וְאַחֵר כָּךְ, בָּאוּ בְּנֵיךְ לְדַבֵּר בִּיתְךָ... וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחִצְרוֹת קִדְשֶׁךְ."
– זו אינה תוספת, אלא **השלמת** הניצחון והצדקתו.

הנס אינו רק הניצחון, אלא עצם העובדה שיש קיום, שיש חיים, שיש אור.
עיש אור. **עצם העובדה שמשהו דולק היא פלא.**

חותם האור לקראת החורף

המהות של היום השמיני

'זאת חנוכה' הוא היום השמיני, הנושק למציאות, לשגרת החורף האפרורית. זהו יום של 'חיתום'.

הקבלה

ביום זה אנו משלימים את תהליך ההתכווננות הרוחני שהחל בראש השנה. אנו שוענים את המצברים בחוסן ובאופטימיות, ויוצאים אל המציאות.

"מי שאמר לשמן וידלק, יאמר לחומץ וידלק." (רבי חנינא בן דוסא) – הפלא הוא לא בשמן, אלא בעצם הבעירה. תפקידנו תפקידנו הוא לזמשיך ולשאת את האור הזה, להאמין ביכולת הבעירה של החיים עצמם, גם בתוך החושך.

**נלחמים כדי לשוב אל הנס.
הנס של החיים עצמם.
זאת חנוכה.**